

LOVSEKRETARIATET

NOTAT

OM DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLS
AFGØRELSE PAPOSHVILI MOD BELGIEN.

FOLKETINGET

Efter ønske fra Alternativet har Folketingets lovsekretariat udarbejdet en kort gennemgang af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerafgørelse af 13. december 2016 Paposhvili mod Belgien.

2. januar 2018

Ref.: 16-000339-114

1. Sammenfatning

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol konkluderede, at Belgien ville krænke Den Europæiske Menneskerettighedskonventionens (EMRK) artikel 3 og 8, hvis en alvorligt syg mand, blev sendt tilbage til Georgien, uden at der blev taget stilling til konsekvenserne for hans helbred, behandlingsmulighederne i Georgien samt konsekvenserne for hans familieliv.

2. Hvad handler sagen om?

Georgie Paposhvili blev født i 1958 i Georgien, og indrejste i Belgien i 1998 med sin kone og seksårige datter. Efterfølgende fik parret yderligere to børn i 1999 og 2006. Mellem 1998 og 2005 blev Paposhvili dømt adskillige gange i Belgien bl.a. for tyveri og røveri.

Paposhvili led af en række alvorlige sygdomme. I 2000 blev han diagnosticeret med tuberkulose, som blev behandlet, men i 2008 blev det konstateret, at sygdommen igen var aktiv. Tuberkulosen medførte en kronisk lungesygdom, som blev behandlet med medicin. I 2006 blev han diagnosticeret med leukæmi, og hans forventede levetid blev i februar 2008 vurderet til at være tre til fem år. Han led desuden af hepatitis C, som formentlig var forårsaget af stofmisbrug. I 2015 fik han foretaget en scanning, som viste, at han havde haft et slagtilfælde, som paralyserede hans venstre arm. Det blev vurderet, at det ville kunne medføre organskade, og at Paposhvili kunne dø, hvis han ikke modtog behandling for sygdommene.

Paposhvili havde ikke lovligt ophold i Belgien, og mens han afsonede en fængselsstraf i august 2007, fik han et påbud om at udrejse af Belgien, når han blev løsladt, med et indrejseforbud i 10 år. Paposhvili blev imidlertid ikke udsendt ved løsladelsen, da han på daværende tidspunkt modtog lægebehandling. Paposhvili søgte flere gange om opholdstilladelse i Belgien med henvisning til sine sygdomme, og fordi han havde boet i Belgien i over 10 år og havde stor familiemæssig og social tilknytning til landet. Han fik afslag

på sine ansøgninger, og han fik på ny påbud om at udrejse. I juli 2010 fik hans kone og børn tidsubegrænset ophold.

Paposhvili klagede i 2010 til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Han påstod, at det ville være en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 2 om retten til liv og artikel 3 om forbud mod tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, hvis han blev sendt tilbage til Georgien, da der ville være begrænset adgang til medicinsk behandling af hans sygdomme, hvilket ville nedsætte hans forventede levetid betragteligt. Han påstod desuden, at det ville være en krænkelse af hans ret til respekt for familieliv efter artikel 8, hvis han blev udsendt til Georgien og skulle leve resten af sit liv adskilt fra sin familie. Udsendelsen af Paposhvili blev sat i bero under behandlingen af hans klage.

Paposhvili blev arresteret adskillige gange mellem 2012 og 2015 for butikstyveri. Paposhvili døde i juni 2016, og hans familie førte sagen videre ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

3. Forbud mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf

Paposhvili påstod, at det ville være i strid med EMRK artikel 3 om forbud mod tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, hvis han blev udsendt til Georgien, da der i Georgien ikke var tilstrækkelig adgang til lægebehandling af hans sygdomme.

3.1. Domstolens udtalelse

Domstolen udtalte, at stater i udgangspunktet har ret til at kontrollere udlændinges indrejse og ophold samt udvisning af udlændinge. Det kan imidlertid være i strid med EMRK artikel 3 at udvise en udlænding, hvis der er grund til at formode, at udlændingen derved risikerer at blive udsat for tortur eller anden umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf i modtagerlandet.

Domstolen udtalte, at det i helt ekstraordinære situationer kan være i strid med EMRK artikel 3, hvis en alvorligt syg udlænding udsendes til et land, hvor der er grund til at tro, at udlændingen vil omkomme, vil opleve en alvorlig, hurtig og irreversibel forværring af helbredet eller vil have en væsentligt nedsat forventet levealder, på grund af manglende adgang til lægebehandling. Dette indebærer imidlertid ikke, at der udelukkende kan ske udvisning til lande, hvor der adgang til lægebehandling på samme niveau som i den udvisende stat.

Ved udsendelse af alvorligt syge udlændinge skal en stat således foretage en vurdering af, om den generelle adgang til lægebehandling i den modtagende

stat er tilstrækkelig til at behandle udlændingens sygdom, således at vedkommende ikke risikerer at blive udsat for umenneskelig behandling. Staten skal desuden vurdere, om udlændingen i den konkrete sag må forventes at have reel adgang til den nødvendige lægebehandling. Her skal der bl.a. tages hensyn til prisen på medicin og lægebehandling, om der er sociale og familiære netværk, som kan hjælpe, og afstanden udlændingen vil skulle rejse for at få adgang den nødvendige behandling.

Hvis der er grund til at tro, at udlændingen ikke vil have adgang til nødvendig lægebehandling i den modtagende stat, skal den udsendende stat indhente en garanti fra den modtagende stat om, at den nødvendige behandling vil være til rådighed for udlændingen.

3.2. Domstolens konklusion

Domstolen konstaterede, at Paposhvili led af alvorlige, livstruende sygdomme. Hans behandling i Belgien betød, at hans tilstand på daværende tidspunkt var stabil, og at han kunne få en organtransplantation, hvilket var han eneste chance for at blive kureret, forudsat at behandlingen blev foretaget inden for kort tid. Hvis behandlingen blev afbrudt, ville hans forventede levetid dale betydeligt. Hverken behandling eller organtransplantation var tilsyneladende tilgængelig i Georgien.

Domstolen konkluderede derfor, at det ville have været i strid med EMRK artikel 3, hvis Paposhvili var blevet udsendt til Georgien, uden at de belgiske myndigheder havde foretaget en konkret vurdering af udsendelsens konsekvenser for Paposhvilis helbred og hans reelle adgang til nødvendig lægebehandling i Georgien.

4. Retten til respekt for familieliv

Paposhvili påstod også, at det ville være i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for familieliv at udsende ham til Georgien med indrejseforbud i 10 år, da han derved ville blive afskåret fra sin familie i Belgien, som var hans eneste støtte.

4.1. Domstolens udtalelse

Domstolen udtalte, at stater i sager om udvisning skal foretage en afvejning mellem individets interesser og samfundets modstående interesser. I en sag vedrørende udsendelse af en alvorligt syg udlænding, skal der bl.a. foretages en konkret vurdering af, i hvor høj grad udlændingen er afhængig af sin familie som følge af det forringede helbred. Domstolen konkluderede, at de belgiske myndigheder ikke havde foretaget denne vurdering, da myndighederne ikke havde påbegyndt en egentlig udsendelse af Paposhvili.

4.2. Domstolens konklusion

Domstolen udtalte, at det er de belgiske myndigheders opgave at foretage en konkret vurdering af konsekvenserne for Paposhvilis familieliv, og domstolen afholdt derfor sig selv fra at foretage en sådan vurdering. Domstolen konkluderede imidlertid, at det var en processuel forpligtelse at foretage en sådan vurdering. Hvis de belgiske myndigheder havde konkluderet, at Paposhvili kunne udsendes i overensstemmelse med EMRK artikel 3, ville myndighederne ligeledes skulle vurdere, om hans familie med rimelighed kunne forventes at følge med ham til Georgien, og hvis ikke om hans ret til respekt for familieliv dermed ville medføre, at Paposhvili havde ret til at blive i Belgien i sin resterende levetid.

Hvis ikke en sådan vurdering var foretaget, ville det have været i strid med EMRK artikel 8 om retten til respekt for familieliv at udsende Paposhvili.

5. Retten til liv

Paposhvili påstod også, at det ville være en krænkelse af EMRK artikel 2 om retten til liv, hvis han blev udsendt til Georgien. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol undlod at tage stilling til denne påstand.

6. Yderligere oplysninger

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelse af 13. december 2016, Paposhvili mod Belgien, sagsnr. 41738/10, er tilgængelig her:

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["paposhvili"\],"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-169662"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

Et engelsk referat af afgørelsen er tilgængelig her:

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"fulltext":\["paposhvili"\],"display":2,"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["002-11438"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)